

Opis źródła:

W dniu 4 sierpnia 1680 r. odbył się uroczysty wjazd księcia Michała Kazimierza Radziwiłła do Rzymu. Książę Radziwiłł przybył do Rzymu jako poseł Jana III Sobieskiego do papieża Innocentego XI w celu złożenia obediencji (posłuszeństwa), a wjazd jego kilkusetosobowego orszaku zachwyił mieszkańców Rzymu wystawnością i wspaniałością. Zachowały się do dziś rękopiśmienne i drukowane relacje opisujące uroczysty wjazd – czyli entratę – polskiego posła, wszystkie one podkreślają przepych i bogactwo strojów uczestników orszaku oraz pełne złota i klejnotów ozdoby. W uroczystościach wzięli również kardynałowie, przedstawiciele dworu papieskiego oraz rzymskiej arystokracji. Przez kilka kolejnych wieczorów poseł polski zapewniał Rzymianom liczne uroczystości, odbywały się bankiety, a z rzymskich fontann tryskało wino. W Rzymie powstał obraz przedstawiający sam moment wjazdu orszaku Michała Kazimierza do Rzymu przez bramy miejskie na piazza del Popolo, autorzy dzieła to malarze Niccolo Viviani Codazzi (1642–1693) oraz Pieter van Bloemen (1657–1720). Widoczne na obrazie tło architektoniczne to rzymska piazza del Popolo, widoczny jest również kościół Santa Maria del Popolo.

Miejsce przechowywania źródła:

Muzeum Narodowe w Warszawie, nr inw. 185962 MNW

<https://cyfrowe.mnw.art.pl/pl/zbiory/1048107>

Tekst źródła:

Muzeum Narodowe w Warszawie

<https://cyfrowe.mnw.art.pl/pl/zbiory/1048107>

Słowniczek pojęć:

Entrata – uroczysty wjazd.

Innocenty XI – Benedetto Odescalchi (1611–1681), papież od 1676 r.

Piazza del Popolo – plac w północnej części Rzymu znajdujący się przy bramie muru Aureliana, niemal wszyscy przybywający do Rzymu Polacy wjeżdżali do miasta właśnie przez to miejsce, zaczynała się tutaj via Flaminia, jedna z dróg rzymskich wiodących na północ. Na północnej stronie placu znajduje się pochodzący z XI w. kościół Santa Maria del Popolo.

Pytania do źródła.

Pytania dla uczniów szkoły podstawowej i uczniów szkoły średniej (poziom podstawowy):

1. W jaki sposób przedstawiono wjazd poselstwa Michała Kazimierza Radziwiłła do Rzymu?
2. Jak można opisać stroje uczestników entraty?
3. Jakie inne poselstwa w XVII wieku miały podobne wjazdy? Wymień posłów oraz daty wydarzeń.

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony): pytania dla poziomu podstawowego, a ponadto:

1. Jakie szczegóły życia codziennego w XVII w. przybliży obraz z przedstawieniem wjazdu Michała Kazimierza do Rzymu?

Literatura pomocnicza:

Walawender-Musz D., *Entrata księcia Radziwiłła do Rzymu czyli triumf po polsku*, Warszawa 2009.

Walawender-Musz D., *Rzecz o przesławnym wjeździe księcia Radziwiłła do Rzymu. W kręgu jednego obrazu*, „Studia Wilanowskie”, 17, 2019, s. 146–155.

https://www.wilanow-palac.pl/studia_wilanowskie_bibliografia.html

Osiecka-Samsonowicz H., *Polskie uroczystości w barokowym Rzymie 1587–1696*, Warszawa 2012.

Sajkowski A., *Włoskie przygody Polaków. Wiek XVI–XVIII*, Warszawa 1973.

Sajkowski A., *Opowieści misjonarzy, konkwistadorów, pielgrzymów i innych świata ciekawych*, Poznań 1991.

Widacka H., *Triumfy antyczne a polskie entraty poselskie XVII w. w zbiorach graficznych Biblioteki Narodowej*, „Rocznik Biblioteki Narodowej”, 9, 1974, s. 411–442.

Dyplomaci w dawnych czasach: relacje staropolskie z XVI–XVIII stulecia, oprac. A. Przyboś, R. Żelewski, Kraków 1959.

Jaroszuk J., *Poselstwo z obediencją Michała Kazimierza do Rzymu w latach 1679-1680*, „Miscellanea Historico-Archivistica”, 3, 1987, s. 105–119.

<http://pther.net/PDF/Miscellanea/Miscellanea%20tom%2003.pdf>

Chłędowski M., *Rzym: ludzie baroku*, Warszawa 1957.

Loret M., *Życie polskie w Rzymie w XVIII wieku*, Roma 1930.

Wiadź wspaniałą Jerzego z Tenczyzna Ossolińskiego posła Króla Jmci Władysława IV do Rzymu dnia 27 listopada 1633, Warszawa 1830.

https://www.wilanow-palac.pl/radziwill_michal_kazimierz.html

[https://www.wilanow-](https://www.wilanow-palac.pl/pechowa_misja_krolewskiego_posla_michala_kazimierza_radziwilla_do_wiednia_wenecji_oraz_rzymu_w_1680_roku.html)

[palac.pl/pechowa_misja_krolewskiego_posla_michala_kazimierza_radziwilla_do_wiednia_wenecji_oraz_rzymu_w_1680_roku.html](https://www.wilanow-palac.pl/pechowa_misja_krolewskiego_posla_michala_kazimierza_radziwilla_do_wiednia_wenecji_oraz_rzymu_w_1680_roku.html)

Najważniejsze cezury:

W 1680 r. urodził się kolejny syn Jana III Sobieskiego i Marii Kazimiery, Konstanty Władysław Sobieski (1680–1726), brat Jakuba, Aleksandra i Teresy Kunegundy. Rezydował we Wrocławiu, jego żoną była Maria Józefa Wesslówna.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Anna Markiewicz